

OLAF v roce 2020: zastavení podvodů – zajištění bezpečnosti Evropanů

Rok 2020 byl pro Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) ve znamení zcela zásadního zajišťování ochrany občanů EU před padělaným nebo nevyhovujícím zdravotnickým vybavením souvisejícím s koronavirovou pandemií. Úřad přizpůsobil své metody výzvám spojeným se zákazem volného pohybu osob a cestovními omezeními a zároveň pokračoval v šetřeních zaměřených na ochranu rozpočtu EU před složitými podvody, paděláním, pašováním, korupcí a střety zájmů, musel. Úspěšně uzavřel přes 200 vyšetřování a doporučil získat zpět prostředky ve výši přes 293 milionů eur. I nadále se tak staral o to, aby byly peníze EU vynakládány na účel, na jaký jsou skutečně určeny - ve prospěch všech.

Ve svých poznámkách ke zveřejnění výroční zprávy úřadu OLAF za rok 2020 generální ředitel úřadu Ville Itälä uvedl: „Rok 2020 sice mohl být v mnoha ohledech rokem výjimečným, ale vyšetřování úřadu OLAF i nadále odhalovala tajné dohody, střety zájmů, manipulace s veřejnými zakázkami, praní špinavých peněz a jiné praktiky, s nimiž se setkáváme i každý jiný rok - což jasně svědčí o tom, že pandemie potenciální podvodníky nezastavila. Naopak nové příležitosti k podvodům, kterým virus otevřel cestu – zejména lukrativní trh s padělanými nebo nevyhovujícími výrobky, jako jsou roušky nebo dezinfekční přípravky na ruce – přinesly pro OLAF v roce 2020 nové výzvy. Jsem mimořádně hrdý na to, že se mí kolegové z úřadu dokázali s těmito výzvami vypořádat a prokázali odolnost, kreativitu i flexibilitu, aby mohli pokračovat v práci co nejobvyklejším způsobem a zajišťovat bezpečnost evropských občanů i navzdory všem výzvám, které pandemie představovala.“

Vyšetřovací činnost úřadu OLAF v roce 2020:

- Úřad OLAF **uzavřel 230 vyšetřování** a vydal příslušným vnitrostátním a unijním orgánům **375 doporučení**.
- Úřad OLAF doporučil, aby byly do rozpočtu EU **zpět získány prostředky ve výši 293,4 milionu eur**.
- úřad OLAF zahájil vloni **290 nových vyšetřování** na základě **1 098 předběžných analýz**, které vypracovali jeho odborníci.

Trendy v oblasti vyšetřování podvodů:

Z výroční zprávy vyplývá, že kromě padělaní zdravotnického materiálu a osobních ochranných prostředků souvisejících s pandemií COVID-19 odhalili vyšetřovatelé úřadu OLAF v roce 2020 i řadu dalších trendů v oblasti podvodné činnosti. Mezi ně patří:

- střety zájmů a tajné dohody mezi příjemci a dodavateli, zejména v oblasti zadávání veřejných zakázek,

- padělané nebo nadhodnocené faktury, korupce a střety zájmů v oblasti financování zemědělství a rozvoje venkova, často ve spojení s praním špinavých peněz,
- podvody při financování výzkumu,
- pašování cigaret a tabáku,
- podvody v oblasti životního prostředí a biologické rozmanitosti.

Pokusy o podvod v řádech milionů

Stejně jako v předchozích letech byli jedním z hlavních trendů, které úřad OLAF v roce 2020 identifikoval, podvodníci manipulující s postupy zadávání veřejných zakázek za účelem získání prostředků EU do vlastní kapsy. Mechanismy podvodů často pokrývají hned několik členských států EU a stojí na složitých systémech praní nezákonných zisků. V jednom případě, který se společně týkal Rumunska, Itálie, Belgie a Španělska, úřad OLAF doporučil zpětně získat 25 milionů eur. Peníze, které měly plynout do silniční infrastruktury, byly namísto toho vyprány vzájemně propojenými podniky prostřednictvím plateb za fiktivní služby. OLAF však především odhalil, že příslušné zakázky byly udělovány díky podezřelé vazbě uvnitř vnitrostátních orgánů. Další příklady lze nalézt ve výroční zprávě: patří mezi ně podvody zaměřené na výzkum, zemědělství, rozvoj venkova a sociální fondy. V některých z těchto případů úřad OLAF odhalil, že finanční prostředky EU byly podvodně nárokovány na základě padělaných podkladů, zatímco u jiných šlo rovněž o případy praní špinavých peněz.

Ochrana zdraví, bezpečnosti a životního prostředí

Padělatelé ucítli velkou obchodní příležitost v okamžiku, kdy pandemie COVID-19 vedla k náhlému a masivnímu nárůstu poptávky po osobních ochranných prostředcích. OLAF jim byl na stopě už od března 2020 a v souvislosti s pandemií dosud identifikoval více než 1 000 podezřelých hospodářských subjektů a pomohl zabavit miliony kusů nevyhovujícího nebo padělaného zboží – zejména roušek, ale i dezinfekčních přípravků na ruce a testovacích souprav. Operace úřadu OLAF a jeho partnerů rovněž chránily zdraví a bezpečnost spotřebitelů EU tím, že nedovolovaly, aby se k nim dostávaly padělané potraviny a nápoje. Jedna taková operace například skončila zabavením přibližně 1,3 milionu litrů padělaného vína a alkoholických nápojů. V objektivu úřadu OLAF se ocitlo také životní prostředí, neboť podvodníci a pašeráci svůj obchodní model čím dál více zaměřují právě na environmentální oblast. OLAF se tak podílel na zabavení nedovolených pesticidů a přispěl k tomu, že do EU neproniklo hned několik tun nezákonných chladičích plynů (HFC). Čtrnáctitunový náklad HFC zabavený úřadem OLAF v roce 2020 by měl v případě, že by nebyl zadržen, stejný dopad na životní prostředí jako 38 zpátečních letů z Amsterdamu do Sydney.

Cigarety a tabák z EU a ze třetích zemí

Tabákové výrobky představují velkou část pašovaného nebo padělaného zboží, na něž se úřad OLAF každoročně zaměřuje. V roce 2020 úřad a jeho partneři zabavili celkem téměř 370 milionů cigaret pocházejících ze třetích zemí, které byly určeny k nezákonnému prodeji v EU. Zároveň je úřad OLAF mimořádně aktivní v boji proti padělatelům, kteří se

zaměřují na nezákonnou výrobu cigaret v EU. Tříletá operace, do které bylo zapojeno 10 zemí, vedla k zabavení 95 milionů nelegálních cigaret a 300 tun tabáku. Byly při ní provedeny více než dvě stovky zatčení a finanční škoda, kterou se tím podařilo odvrátit, se odhaduje na 80 milionů EUR. Úřad OLAF se rovněž podílel na třech hlavních operacích zaměřených na tabák do vodních dýmek, který je v posledních letech stále oblíbenějším produktem pašeráků.

Úplné znění zprávy najdete [zde](#).

Úkoly, mandát a pravomoci úřadu OLAF:

Úkolem úřadu je odhalovat podvody s finančními prostředky EU, vyšetřovat je a bránit jim.

Tento svůj úkol úřad OLAF plní tím, že:

- provádí nezávislá vyšetřování podvodů a korupce v souvislosti s finančními prostředky EU, aby se zajistilo, že všechny peníze daňových poplatníků EU skutečně plynou do projektů, které vytvářejí pracovní místa a přispívají k růstu v Evropě,
- přispívá k posilování důvěry občanů v orgány EU, neboť vyšetřuje závažná pochybení zaměstnanců EU a členů orgánů EU,
- vytváří účinnou unijní politiku boje proti podvodům.

Ve své nezávislé vyšetřovací funkci může úřad OLAF vyšetřovat záležitosti týkající se podvodů, korupce a jiných protiprávních činů, které poškozují finanční zájmy EU, v souvislosti:

- s veškerými výdaji EU: hlavními kategoriemi výdajů jsou strukturální fondy, fondy zemědělské politiky a rozvoje venkova, přímé výdaje a vnější pomoc,
- s některými oblastmi příjmů EU, zejména v případě cel,
- s podezřeními na závažné pochybení ze strany zaměstnanců EU a členů orgánů EU.

Jakmile úřad OLAF vyšetřování skončí, je na příslušných orgánech EU a členských státech, aby doporučení úřadu prostudovaly a rozhodly o následných opatřeních. U všech dotčených osob je uplatňována zásada presumpce nevinu, dokud příslušný vnitrostátní soud nebo soud EU neprokáže jejich vinu.

Další informace:

Jana CAPPELLO
mluvčí
Evropský úřad pro boj proti podvodům
(OLAF)
Telefon: +32 2 29 94596
E-mail: olaf-media@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/anti_fraud

Chris JONES
zástupce mluvčí
Evropský úřad pro boj proti podvodům
(OLAF)
+32 2 29 91606
olaf-media@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/anti_fraud

